

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

3 Ex qua regione venerint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

Magos fuisse ex iis, qui ex Astorum cursu, lapsuque siderum res humanas regi arbitrantur. Tertio idem Hieronym. tom. 9. in regula monachorum, capite. de abstinentia Philosophorum, refert apud Persas tria fuisse genera Magorum, & quosdam eorum fuisse doctissimos, & eloquentissimos, qui præter farinam, & oleum, nihil aliud in cibum sumebant, non est ergo incredibile, ex horum genere fuisse Magos Christi adoratores.

Adoratores
Christi Ma-
gi Reges fue-
runt.

Dico tertio, Quamquam incertum sit an isti Magi Reges fuerint; verisimile tamen, ac probabile est, eos Reges fuisse. Prior pars ex dictis inter referendam contrariam sententiam satis constat. Posterior vero probatur testimonijs antiquorum Patrum, Augustini. seu Author. operis de mirabilibus sacre Scripturæ. libro. 3. capit. 4. hoc sentit in verbo illo, Reges alacres pergunt. Idem serm. 43. ad fratres in eremo. Audistis, inquit, fratres mercharissimi, sanctissimos Reges Dominum diligenter quæsiisse. Tertullianus libr. 3. contra Iudeos. capite 9. de hoc mysterio interpretans verba Isai. 8. Antequam sciat puer vocare patrem suum, & matrem suam, auferetur fortitudo Damasci: & illud Psalm. 72. Dabitur illi de auro Arabiæ, & Reges Arabum, & Saba dona adducent, inquit. Nam & Magos Reges fere habuit Oriens, & Damascus Arabia retro deputabatur, antequam transcripseret in Syrophanicem ex distinctione Syriarum, cuius tunc virtutem Christus accepit, accipiendo insignia eius, aurum scilicet, & odores. Vnde Isidor. libr. de passionibus Domini capit. 15. idem sentiens, inquit, Nam & Magos Reges habuit Oriens. Et uterque videtur alludere ad locum Plinii supra citatum ex libr. 30. capit. 1. Cicer. etiam refert libr. de Divinat. neminem esse potuisse Regem Persarum, qui non prius Magicam scientiam didicisset, quod etiam retulit Philo. libro. de specialibus legibus. Theophyl. præterea Matth. 2. eos Reges Persas appellat. similiter & Anselm. ibi Reges vocat. Quam sententiam multi alij expostores sequuntur, & eandem docet Arnoldus Carnotensis, in opusculo de laudibus Virginis. Reges, inquit, Arabum, & Saba, ab Oriente egr. sibi sequenti stellam insoliti luminis, genibus curvatis, & humi purpura d. fluente, Iesum nostrum pannosum adorantes donis Sacramentalibus venerati sunt: Et confirmatur. nam Patres dicunt, & Ecclesia in officio festi Epiphaniæ, indicat, in hac Magorum adoratione impletam esse prophetiam David

August.

Tertullian.

Isaia 8.

Psalm. 72.

Isidor.

Plin.

Cicer.

Theophyl.

Arnold.

Carnot.

Psalm. 71.

Isai. 60.

Prophet.

Chrysost.

Eucher.

Julian. Ar-

chiepiscop.

Telet.

Arnold.

Carnoten.

Hieronym.

Psalm. 71. Reges Tharsis, & insulam muneribus offerent, Reges Arabum, & Saba dona adducent; Cui concinit Isaias capit. 60. dicens. Et ambulabunt gentes in lumine tuo, & Reges in splendore ortus tui. Recte enim stella, quæ Magis apparuit, splendor ortus Christi, & lumen illud indicans interpretari potest, quam sequentes ambulaverunt gentes, & Reges Magi, ut Christus natum colerent. Vnde infra subdit, Omnes de Saba venient, aurum, & thus deferentes, &c. Ita exposuit D. Prosper. de promissis & prædictis. De parte tertia promissis. 6. Chrysostomus homilia. 1. ex varijs in Matthæ. & Eucherius in Isaiæ. & Julianus Archiepiscopus Tolertanus, libr. 1. contra Iudeos à medio, & Arnoldus Carnotensis supra. Nec dissentit commentarius Hieronym. Psalm. 71. dicens, in Magorum muneribus inchoatum esse, quod ibi fuerat à Prophetâ prædictum: subdit tamen. Ipsi enim gentium, Regumque typum tenuisse monstrantur. Quibus verbis contrariæ sententiæ, & Iansenij expositioni favere videtur: tamen sicut dicens Hieronymus, hos Magos fuisse typum gentium, non excludit quin vere gentiles fuerint, ita dicens fuisse typum Regum, non excludit, quin vere Reges fuerint; earumque Regum, ac Imperatorum. Et quamvis hæc sententia, non possit in Evangelio satis fundari; tamen dona, quæ Magi obtulerunt, non videntur Regibus indigna, & verbum illud Apertus thesauris suis, apparatus regum indicat. Evangelista vero Magorum nomine, potius quam Re-

gum usus est, fortasse, quia sapientiæ nomen dignius, quam potentia existimavit. Vel (ut Canus dixit) libr. vnde de locis, capite quinto ad quartum) non existimavit Evangelij testimonium regio apparatu cumulandum. Quod vero Herodes Magos, parum honorifice exceperit, Herodiani superbiæ tribuendum existimavit idem Canus. Ego vero ex Evangelio non video colligi posse, quo apparatu, vel honore Magos exceperit. Itaque Evangelij historia ab hac sententia non abhorret, & antiqui Patres (quicquid Iansenius dicat) ita simpliciter loquuntur; Et alioqui sententia hæc plausibilis est: eamque Christianus populus iam olim imbuat, non est ergo, cur sine alio fundamento, aut utilitate deseratur: pie igitur ac probabilissime creditur Magos fuisse Reges.

SECTIO III.

Ex qua regione venerint Magi ad adorandum Dominum.

De circumstantiis huius mysterij diligenter inquirendæ sunt, locus scilicet, & tempus, quoniam ex earum cognitione historia veritas multum pendet. In utraque autem duo loca & tempora explicanda sunt, nimirum locus vnde discesserunt, & ad quem venerunt, seu in quo Christum adorarunt: & similiter tempus in quo stella eis primum apparuit, ut in eo à patria sua discessissent credantur: & tempus in quo Christum venerati sunt.

Principio igitur de regione ex qua Magi venerunt, Evangelium solum dicit eos ab Oriente venisse. Vnde hoc solum certum est, nimirum patriam Magorum respectu Bethlehem Orientalem fuisse. Animadvertendum est enim, particulam illam, Ecce Magi ab Oriente venerunt, dupliciter posse exponi, primo tantum respectu, habita ratione utriusque loci, ex quo, & ad quem tendebant: quo sensu, qui Roma Hispaniam veniret, posset dici ab Oriente venire, id est à regione, quæ respectu Hispaniæ Orientalis est. Quod exemplum declarat hunc sensum, licet quiddam verum contineat; non tamen esse proprium, nec satis explicare sensum dictorum verborum. Alio ergo modo explicari potest absolute ab Oriente; id est, à regione aliqua in Orientali plagâ sita: quem sensum magis etiam explicant sequentia verba. Vidimus stellam eius in Oriente. Hic enim modus loquendi (ut ex usu etiam Latinorum constat) proprie indicat illam mundi partem, quæ Orientalem plagam occupet, sicut Oriens dicitur hæc pars, quam nos habitamus, in qua licet respectu possint distingui pars Occidentalis, & Orientalis: tamen simpliciter non appellatur hæc regio Oriens, sed Occidens. Quoniam autem ipsum Oriens vastissimum est cui Palestina confinis est: & quasi terminus eius, quamquam isti Magi dicantur ab Oriente venisse, intelligi potest (ut hic Divus Thomas articulo. tertio, ad tertium notavit, & dubium reliquit) venisse à vicino aliquo Orientali loco, vel à remotis Orientis partibus: hoc vero posterius magis indicant verba Evangelij. Vidimus stellam eius in Oriente, & illud Reversi sunt in regionem suam. Et ita hoc sepe repetit Leo Papa in sermonibus de Epiphania, in quorum secundo inquires. Hunc principem natum longinquæ Orientalium gentium nationes insolito novis splendoris dederunt, & in tertio vocat Magos remotioris Orientis habitatores, & sermone quarto, gens in longinquæ Orientalis plagâ regione consistens, & sermone quinto, Hoc autem signum, quod Magos in longinquo positos efficaciter movit, &c. & sermone sexto, à remotissima Orientis parte venerunt. Et eodem modo loquitur Chrysostom. homilia. sexta, in Matt. Ambrosius libr. secundo, in Lucam, capite de Magis, & alij Patres infra citandi. Quorum sententia aptior etiam est ad exagger-

Regio Ma-
gorum Ori-
entalis.

Leo Papa.

Chrysost.

Ambros.

exaggerandum, & amplificandum mysterium. Et hæc est sufficiens ratio, seu congruentia, propter quam creditur Christus, potius ex remotis, quam ex vicinis regionibus Magos ad se colendum, & adorandum adduxisse.

Quæ autem fuerit illa Magorum regio incertum est, quia ex Scriptura nihil habemus, & sancti Patres varie loquuntur. Quidam enim ex Persia eos venisse dixerunt, fortasse quia Maiorum autoritas inter Persas maxima fuit, ut ex Plinio, & Cicerone supra retulimus. Ita Basiliius homil. de humana Christi generatione, & Iuencus libro secundo Historia Evangelica, Chrysostomus (quem sequuntur Theophylactus & Euthymius) homilia 6. in Matth. Qui insuper addit eos ex Septentrione venisse. Nam & Hieronym. Mich. 5. dicit Persidem Occidentalem esse respectu Ierusalem. Sed non video, quo modo hæc duo cum Evangelio cohæreant; nisi fortasse intelligat Chrysostomus Magos quidem venisse ex Oriente, non tamen linea recta, sed declinando ad Septentrionalem plagam, simpliciter tamen certius est Persiam esse Orientalem. Eadem sententia habetur in imperfecto homilia secunda. Tribuitur etiam Cyrillo Alexandrino, sed de illius sententia statim dicam. Certant etiam Hieronymus, Daniel. secundo, & Theodoretus libro quinto Historia, capit. 38. Sed hi solum dicunt Magorum scientiam, & auctoritatem plurimum in Perside viguisse.

Secunda sententia affirmat eos venisse ex Mesopotamia, seu Chaldaea; vel quia Magorum scientia inter Chaldaeos maxime floruit: vel certe, quia Balaam, cuius successores Magi fuisse dicuntur, Chaldeus fuit. Ita indicat Origenes homilia decima tertia in Numer. versus finem, & Hieronym. Isai. 47. Daniel. secundo, & Ambros. libro secundo, in Lucam, capit. de Magis, & Theodorus Ancyranus orat. de Natiuitate Christi: & hanc sententiam defendit Iansenius capit. nono. Concordia, qui existimat Patres pro priori sententia citatos ab hac non dissidere: sed sub nomine Persarum Chaldaeos comprehendisse, quod aliquando vnum fuerit Persarum, & Chaldaeorum regnum.

Verisimilius tamen est hos Magos ex Arabia Felice venisse. Triplex enim est Arabia. Prima dicitur Deserta, quæ in controuersiam non cadit, quia non habitatur. Altera dicitur Petrea, quæ minus quidem distat à Palestina, non tamen Orientalis est: sed meridionalis maxime respectu Iudææ. Solum ergo relinquitur Arabia Felix, vel si verum est Magos ex aliqua Arabia fuisse, consequenter credatur ex hac Arabia, & non ex alijs aduenisse. Illud autem sit verisimile primum testimonijs Scripturarum, quæ de hoc mysterio ab Ecclesia, & sanctis Patribus intelliguntur, Psalm. septuagesimo primo. *Reges Arabum, & Saba dona adducens*, & inferius, *Dabitur ei de auro Arabia*: Quamquam enim Hieronymus, Augustinus, Basiliius, Theodoretus, & alij intelligant ibi generaliter esse prædictum Gentes, Reges, ac Principes adoraturus Christum, eique ut vero Deo munera oblaturus, & eaque expositio rei scienda non sit: non tamen propterea excluditur, quin ibi etiam prædictum sit huius adorationis initium ab Arabicis Regibus, & aurum Arabiæ offerentibus sumendum fuisse. Quod Ecclesia sentire videtur, cum Psalmum illum huic festiuitati accommodat, & alij Patres supra citati, qui de hoc mysterio exponunt, & præterea Cyrillus Alexandrinus, libro quarto in Isai. oratione quarta: Tertullianus libr. contra Iudæos, cap. nono, & libro tertio contra Marcion. cap. decimo tertio. Aymo, & Incognitus, Hugo Cardinalis, Lyranus, & alij in expositione illius Psalmi. Et consonat prophetia Isaiæ cap. sexagesimo. *Inundatio camelo- rum operiet te, dromedarij Madian, & Ephraim, omnes de Saba venient, aurum, & thus deferentes, & laudem Do-*

Fr. Suarez. Tom. 2.

mino annuntiantes, ubi Hieronymus, *Madian*, inquit, & Ephraim regiones sunt trans Arabiam, fertiles camelo- rum. *Nico Tyr.* omnisque provincia appellatur Saba, unde fuit & Saba *Isai. 60.* Regina, quæ venit sapientiam audire Salomonis. Idem *Hierony.* vero Hieronymus libr. questionum, in Genesim, circa illa verba, capit. decimi, *filij autem Chus, Saba, & circa illa filij Regina Saba*, dicit à priori Saba, qui per Samech scribitur, appellatos esse Sabæos, & regionem Saba, quæ nunc, inquit, interpretatur Arabia: de qua dicit intelligendum esse illud Psalm. septuagesimi primi. *Reges Arabum, & Saba*. Alij vero existimant eam regionem traxisse nomē à nepote Abraham, de quo fit mentio Genes. vigesimo quinto: nam & ibi nominantur Madian, & Ephraim, & deinde subditur Abraham separasse eos ab Isaac ad plagam Orientalem, & ibi Hieronymus, in quaestione. Hebraicis ait, iuxta historicos Hebræorum eos occupasse Arabiam, quod etiam sentit Epiphanius, in compendio doctrinæ, quod habetur libro tertio, aduersus hæreses in fine, qui tamen Arabiam illam regionem, unde Magi venerunt, Magodiam appellat, indicans ab ea fuisse Magos sic appellatos. Denique Plinius, libr. sexto, capitul. vigesimo octauo, Sabæos Arabes esse dicit: quod latius tractat libr. 12. c. 14. Iuxta prædicta ergo prophetias recte intelligitur Magos Arabes fuisse.

Secundo in hac sententia sunt antiqui Patres, Iustinus Martyr. dialog. cum Tryphone. *Quamprimum*, inquit, natus est, Magi ex Arabia profecti adorauerunt eum: & ut ad hoc mysterium accommodet prophetiam Isai. 8. *Præquam sciat peruocare patrem, & matrem, auferetur fortitudo Damasci*, subdit, Damascum sitam esse in terra Arabica, quamuis nunc contributa sit Syrophœnicæ. Et idem dixit expressè Tertullianus dicto libro. 3. contra Marcion. capite. 13. Cyprianus etiam sermon. de stella & Magis: *Nec multo post*, inquit, *Arabum fines huius rei notitia penetravit, & incolæ Saba præclari stellæ luminis caeleste numen nouis splendorebus indicauit*. Præterea Cyrillus Alexandrinus, libro 4. in Isai. oratione quarta: exponens verba illa capit. 49. *Ecce isti de longe venient, & ecce illi ab Aquilone, & Mari, & istide terra Australi, ipse legit de terra Persarum*, & exponit de aduentu Magorum, & subdit interdum Persiam Arabiam nominari, vel è conuerso. Et fortasse eodem sensu Isidorus libr. de passione Domini, capite. 14. dicit Magos venisse de gente Persarum, & de Arabia, & Saba. Nam quia Arabia Felix sic est Persiæ vicina, ut ab ea solo Persico sinu separetur, interdum sub Persia se dicantur appellatione comprehenditur. Et hoc modo possent ad hanc sententiam accommodari sancti in prima citati.

Tertio sumitur coniectura ex qualitate donorum, quæ Magi Christo obtulerunt: Arabia enim Felix ferax est auri, & aromatatum, unde Regina Saba magnam vim auri, & aromatatum Salomoni attulit, quando ad illius gloriam videndam venit. 3. Regum 10. Vnde Tertullian. in Apologet. capite. 42. ad hanc Arabiæ abundantiam alludens, inquit. *Thura planè non eminus, si Arabia quaruntur, sicut Sabai pluri, & carioris suas merces Christianis sepeli- endis prestari, quam Divi sumigandis*. & capite 30. gra- tia thuris vocat Arabice arboris lachrymas. Et Plinius libr. 12. capite. 14. Regionem Saba thuriferam vocat, & solam fere Arabiam esse feracem thuris. De auro vero sufficiens testimonium est illud Psalm. *Dabitur ei de auro Arabia*. Vnde obiter colligimus literalem rationem, ob quam Magi hæc dona obtulerunt, fuisse, quia illorum regio illis rebus maxime abundabat, & in maiori æstimatione, ac pretio inter ipsos habebantur. Mysticæ autem rationes tradunt sancti Patres supra citati, quæ in eis videri possunt, præsertim in Irenæo libro 3. contra Hæreses. capite 10. Hilario canon. 1. in Matthæo. vbi sic inquit. *In auro Regem, in thure Deum, in myrrha ho-*

N 2 inmem.

Plin.
Cicer.
Basil.
Iuencus
Chrysostom.
Theophyl.
Euthym.
Hieronym.

Hieronym.
Theodor.

Orig.
Hieronym.
Ambros.
Theodor.
Ancy.
Iansen.

Patria Ma-
gorum Ara-
bia Felix.

Isai. 71.

Hieronym.
August.
Basil.
Theodor.

Cyrl. Alex-
andr.
Tertullian.
Aymo.

Incognitus.
Hugo Car-
den.

Regio Ma-
dian, & E-
phraim.

Plinius

Iusti mari

Isai. 8.

Tertullia:
Cyprian:

Cyrl. Alex-
andrin.

Isidor.
Quomodo
Magi venis-
sent ad Persid.

3 Reg. 10.
Tertullia.
Arabia fa-
lix aromatata

Irenæ.
Hilar

Leo Papa.
Cyprian.
Chrysost.
Greg. Nyss.
Isidor.
Rupert.

Theodoret.
Ancyran.

Hieronym.
Isai. 15.

Num. 23.

Obiectio
Psal. 71.

Psal. 67.

Psal. 71.

Isai. 43. & 45.
Hieronym.

Responsio

Regio Thar-
sis qua.

Theodoret.
Ruffin.
August.
Incognit.
Orig.
Chrysost.

Saba regio
qua.

minem. Atque ita Sacramenti omnis est consummata co-
gnitio, in homine mortis, in Deo resurrectionis, in Rege
iudicij: Similia vere leguntur in Leone, Cypriano,
& Chrysostomo, & Gregorio Nysseno oratio, de
sancta Christi Natiuitate. Idoro libro, de allegorijs
noui testamenti in principio, & Ruperto libro se-
cundo in Matthæ. in principio, qui sentiunt eas ra-
tiones mysticas fuisse ab ipsis Magis intellectas, &
intentas ad profitendam veram fidem, quam de
Christi diuinitate, ac humanitate habebant. Quod
expressius docuit Theodorus Ancyranus, ora-
tione de Natiuitate Christi, habita in Concilio E-
phesino, tom. 6. appendice 5. capite 2. Addi potest
in confirmationem conclusionis, ex Hieronymo
Isai. 15. quod licet Balaam oriundus fuerit ex Me-
sopotamia: illud tamen vaticinium, orietur stella ex
Iacob, non in Mesopotamia, sed in Arabia protulit.
Illuc enim à Rege Moab vocatus fuerat, vt constat
ex Numer. 23. Moab autem, inquit Hieronymus,
prouincia est in Arabia. Fateor tamen Hiero-
nymum non explicare illam esse Arabiam Feli-
cem.

Sed obijci potest, quia in illo eodem Psalm. 71. di-
citur, coram illo procedent Aethiopes, & inimici eius ter-
ram lingent, Reges Tharsis, & Insule munera offerent. &
Psalm. 67. dicitur, Aethiopia praeueniet manus eius Deo:
Sed Tharsis est in India Orientali: Aethiopia verò
longè ab Arabia distat. Et confirmatur, nam vbi
in illo Psalm. 71. dicitur, Reges Arabum, & Saba, illud
Saba in Hebræo per Samech scribitur, quomodo re-
gionè Aethiopiæ significat, vt ex Isai. 43. & 45. colli-
gitur, & ibi Hieronymus indicat in posteriori capi-
te. Confirmatur secundo, quia Arabia potius est me-
ridionalis, quàm Orientalis, vnde Regina Saba, Re-
gina Austri appellatur.

Ad primum de nomine Tharsis respondetur ex
Hieronym. 3. tom. Epist. 133. ad Marcel. & Isai. 2. il-
lud nomen æquiuocum esse, & interdum significa-
re Indiæ regionem: interdum verò ipsum mare: &
hoc posteriori modo sumitur in prædicto Psalm. vt
Reges Tharsis dicantur, qui regnant in insulis maris,
siue hoc generatim intelligatur, siue specialiter de in-
sulis maris, seu sinus Persici, cui fortasse aliquis ho-
rum Magorum dominabatur. De nomine autem
Aethiopiæ omnes Sancti intelligunt ea voce per me-
taphoram significari omnem Ecclesiam ex gentibus
congregandam, quia peccatis deformis, ac nigra e-
rat, sed per Christum erat pulchritudinem conse-
quutura & Israeliticum populum præuentura.
Ita exponunt Theodoretus, Ruffinus, Augustinus,
Incognitus, & alij dicto Psalm. 67. & 71. & Origen.
homilia. 1. in Cantica, Chrysostomus homil. prima
ex variis in Matth. Neq. obstat, quod illud verbum
gentium conuersionem generatim significet, quia
(vt supra dixi) hæc explicatio alteram non excludit,
præsertim quod potuit prius prædici vniuersalis
conuersio gentium, & postea in particulari initium,
& primitiæ illius conuersionis designari, vt prædi-
cti Sancti etiam exponunt.

Ad primam confirmationem, incertum est illud,
quod assumitur: nam Hieronymus quæstion. Hæ-
braicis in Genes. & Isai. 43. indicat Saba per Samech
scriptum Arabiæ regionem significare: Vnde for-
tasse scriptum per vnā literam, scilicet, Schin, si-
gnificat vniuersam Arabiam, scriptum verò per a-
liam literam Samech, specialem aliquam prouin-
ciam, vel regionem eius. Vnde in hoc Psalm. 71. v-
bi nos legimus, Reges Arabum, & Saba, Hebræi legunt
Reges Saba, & Saba, primum per Schin, & secundum
per Samech. Quod si fortasse est aliud Saba in AE-
thiopia, cuius nomen ibi positum est. Respondetur,
non omnia quæ ibi prædicta sunt, ad Magorum ad-
uentum pertinere: neq. oportere, vt omnia statim
initio natiuitatis Christi fuerint impleta. Quod vero
potius Reges Arabiæ, quàm Aethiopiæ initium

huic conuersioni daturi essent, & prophetia Isaiæ
confirmauit, apud quem nullus dubitat, quin Saba
Arabiam significet, & euentus ipse probauit.

Vnde ad secundam confirmationem responde-
tur, eam rectè concludere hos Magos non fuisse
Aethiopes. Nam Aethiopia omnino est Australis:
propter quod aliqui existimant, & indicat Origen.
suprà, Reginam Austri, ex Saba Aethiopia venisse.
At verò Arabia, quamuis nonnihil ad Austrum de-
clinat, Orienti tamen vicinior est. Vnde Tacitus lib.
5. Histor. Iudæam à parte Orientali dicit spectare Ara-
biam, quod maximè verum esse censetur, si hiemalis
solstitij ratio habeatur.

Origeni
Tacitus

SECTIO IV.

Quo loco, & tempore, Magi Christum adorauerint.

PRIMò de loco in quo Magi Christum inuenerūt,
omnes ferè Patres conueniunt illum fuisse Be-
thlehem. Quia Matthæ. 2. satis apertè indicatur, in
illis verbis. Et mittens eos in Bethlehem dixit, Ite, & c.
adiunctis illis. Qui cum audissent Regem, abierunt, vt
Bethlehem stella duce. Vique dum veniens staret supra
vbi erat puer. Dissensio tamen est, in quo loco Bethle-
mitico, & inuenerint, & adorauerint Magi Chri-
stum. Nonnulli enim existimant, locum illum non
fuisse speluncam, seu stabulum, in quo Christus na-
tus fuerat: sed domum aliquam oppidi Bethlehem,
fundati fortasse in verbo illo Matth. 2. Et intrantes
domum, inuenerunt puerum. Ita docet Epiphani. lib. 2.
contra hæreses in 51. Ingressi, inquit, in domum, inue-
runt puerum cum Maria, non amplius in præsepi, non am-
plius in spelunca, sed in domo. Existimat enim Epipa-
nias Magos non post decimum tertium à natiuitate
diem: sed post duos annos Christum adorasse, &
idedo consequenter rectè opinatur, non in spelunca,
sed in aliqua alia domo eum inuenisse.

Verior tamen, ac communior sententia est, eo-
dem loco fuisse Christum adoratum à Magis, quo
fuit natus. Ita docet Hieronymus Epistol. 18. & 27.
Hic demonstratur à stella, hic adoratus à Magis. Chryso-
stomus homilia sexta, in Matth. In præsepi, inquit, &
tugurio. Idem significat homil. prima ex variis in
Matth. & orat. de sancto Philogonio paulò post me-
dium. Accurrunt, inquit, vt illum videant in præsepi-
centem, Gregor. Nyss. orat. de sancta Christi natiuitate.
Regem in spelunca latentem non ignorauerunt. Cy-
prian. de stella, & Magis. In loco humili, & supellectile
vili Rex Regum, & Dominus dominantium inuenitur, co-
gnoscitur, adoratur. Idem indicat Theodotus Ancyra-
nus, suprà dicta oratione de natiuitate, & optimè
Euthym. Matth. 2. dicens de Euangelista. Tugurium
hic domum appellat, quod Lucas diuersorium dixit, domus
enim erat, quod vique in habitaretur. Et eadem sen-
tentia frequens est apud sanctos Patres, Leonem,
Augustinum, Fulgentiū, & Eusebium Emisenum,
Bernardum, & reliquos in concionibus de Epipha-
nia. Vnde Nicephor. lib. 1. Historiæ cap. 13. hanc sen-
tentiam certiorē esse dicit Et constat, quia Beata
Virgo non discessit à loco partus vsque ad Purifica-
tionem: ostendimus autem hoc mysterium ante pu-
rificationem contigisse, Deinde qua ratione negat
Epiphanius inuentum esse Christum in præsepi, pos-
set negare inuentum esse in Bethlehem, vt statim com-
modius argumentabimur, quia hæc quæstio ex alia
de tempore pendet.

Secundò ergo de tempore adorationis Magorum
quod ad mensem, & diem attinet, suppono accidisse
sexta die Ianuarij, de qua re commodior disputandi
locus incidet infra quæst. 38. Tota ergo hoc loco di-
sputatio est de anno, quo post Christi natiuitatem
hoc mysterium peractum fuit. Nam idem Epipa-
nias loco supra citato, & lib. 1. hæresi. 30. versus fi-
nē, docet Christum adoratum fuisse à Magis biennio
post.

Matth. 2.

Matth. 2.
Epiphani.

Christus in
præsepi ado-
ratus à Ma-
gis.

Greg. Nyss.
Cyprian.

Theod. Ancyran.

Leo Papa.
August.
Fulgent.
Euseb. Emis.
Bernard.
Nicephorus.

Epiphani.

Epiphani.

post.